

Nijl- en Bierhandel, bij Bloemhof, Tel. 532
adres voor v. d. H.
or elke 25 cts. die
rden; krijgt men 1
dezer bons 1 fl. Wijn
ring voor Bruloften
stelling gratis thuis

MEIBOOM
MAN, AANNEMER,
khorststraat 58
EN HAAG

zich beleeft aan

es voor
GEDISTILLEERD
N EN LIKEUREN
is
A. HENGST
RAAT 63 - SCHIEDAM
Telefoon 68885

RESTIBLES EN
NIALE WAREN
RTTEL, DEN HAAG
traat 26 - Tel. 7368

ook Uw
Leverancier

s de naam van de Nijl
en lekkerste bananen
Groenten- en Fruit
n verkrijgbaar.
r aan het blauwe etiket
or Leiden en omstreken

DIRKSE JR.
ankerkoorstraat 2
419, LEIDEN

EL. C. VERSLUIS
aat 5, Rijswijk (Z.-H.)
Telefoon 18798

Boekhande

renmagazijn
B. SCHUT
dr. 67, hoek Prinsengra
STERDAM
efoon 48826
sef aanbevelend.

Heden verscheen bij
KOK TE KAMPEN:

LOGSWINST
erhaal uit het rijke
leven
DOOR
DSARDI

ilustreerd door
H. ELSINGA

250 blz.

2.40 - Geb. f. 3.25

persoon: O.W.-cr-

nstig, degelijk, voor

g christen. Maar

doen, geld verdienen

zijn één en al. Klank

id overstemt spraak

sweten. Zijn christe-

n wordt leegte vorm;

verklit; gebed

werk. Gezinsleven

onder. Hij verhardt

ndanks tegenheden.

Indelijk de groote

omt. Dan volgt de

. Geen fantasie maar

jaarheid geteekend

achtboek. Men leest

ontroering.

TON MANOR

DOOR

WATER MASON

Schrijver van

ic van 'ons Vorstent

230 blz.

2.25 - Geb. f. 3.-

chitterend werk van

bekende Schrijfster

een boeiend verhaal

merikaansche leven

al het met buiten

en genot lezen.

igb. in eiken boekb.

11e JAARGANG No. 8 21 NOV. '30

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's Gravenhage; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Ds A. Ringnalda, Soerabaja; Ds J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f17.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Schuldbesef III. — Uit de Schrift: Kwelijk nemen (Matth. 20:24). — Kerkelijk Leven. — Uit de Historie: Weerloosheid en Weerbaarheid. — Vragen van Jongeren. — Pop. Wet. Schetsen: Het Chiliaanse en het Oude Testament. VIII. — Zending en Evangelisatie: Nederlandsche en Indische Zendingstraad. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

SCHULDBESEF.

III.

Wanneer wij in het schuldbesef voor onzen Bondsgod verschijnen, worden, zooals in 't vorige artikel bleek, ons eerst onze tegenwoordige handelingen en nalatigheden ontdekt.

Toch neemt hiermede het gericht geen einde. Gods oordeel over den zondaar strookt niet met des zondaars oordeel over zichzelf en over anderen. De mensch ziet aan wat voor oogen is, maar God ziet het hart aan. Niet op eens is de oogst voldragen. Wij oordeelen naar hetgeen te velde staat, God oordeelt naar hetgeen nog moet ontkiemen.¹⁾ Hij legt ons niet alleen de uitingen, maar ook de bronnen en oorsprongen van ons leven open. De Tatreue moet zich verdiepen tot Seinsreue. Wij worden geroepen, van onze zonden tot onzen zondigen aard af te dalen. Wij kunnen bij onze overtredingen als los op zichzelf staande schulden niet eindigen, maar moeten ook leeren onszelf schuldig te stellen.

Onze Bondsgod neemt zelf de leiding van dit onderwijs in handen. Hij laat ons in het schuldbesef allereerst Zijn oordeel óók over onszelf, óók over ons hart, óók over ons geheele wezen hooren; en Hij leert ons dan voorts in het licht dezer waarheid, onze zonden en onszelf al klaarder te onderscheiden.

Onze zonden van vandaag zijn er immers heden niet voor 'teerst. Wat wij heden misdreven, deden wij gisteren ook. En wat wij gisteren deden, hebben wij eigenlijk al maanden en jaren her gedaan. Wie draagt niet uit zijn kindertijd of uit z'n jongens- en meisjesjaren enkele voorvallen in zijn of haar herinnering met zich mede; kleine voorvallen mischien, maar die ons nochtans zeggen, dat toen reeds dezelfde neigingen en hebbeligheden werkten in ons? (Job 13:26, Psalm 25:7, 51:7). Het vergaat ons als Augustinus, die in zijn natuurlijke driften op moeders schoot zijn latere begeerten en passies en onmatigheden al zag opkomen.

En als wij nog verder teruggaan en zoeken door te dringen tot den leventijd, waarvan wij heelemaal geen heugenis meer hebben, dan moeten wij met denzelfden kerkvader vragen: „Wie zal mij de zonden mijner kindsheid laten herinneren? Dezen tijd van mijn leven, in welken ik mij niet herinner, geleefd te hebben, maar omtrent welken ik anderen heb geloofd en uit andere kinderen de gevolgtrekking gemaakt heb, dat ik hem doorleefd heb — ik heb er spijt van, hem bij mijn jaren te moeten tellen. Want met den sluier der vergetelheid zijn ze bedekt, gelijk de dagen dat ik leefde in den schoot mijner moeder. En indien ik ook in zonde ontvangen werd, en in zonde mijn moeder mij in haar schoot gevoed heeft, waar dan, o God, Heer! waar en wanneer was uw knecht zonder schuld?“²⁾ Het is één zonde, dezelfde drijving en dezelfde onheiligheid van den beginne.

De tollenaar ontwaakt in ons, die geen bepaalde dingen meer heeft te belijden, doch die enkel maar zichzelf geheel en al en in alles als schuldenaar bij God kan aandienen: o God, wees mij, den zondaar, genadig! (Luk. 18:13). In onze troosteloze oogenblikken zouden wij zelfs te ver gaan en haast zeggen, dat het beter ware, geen bestaan dan zulk een verdorven te hebben.

En ook hiermede zijn wij niet gereed.

‘Is terecht opgemerkt: There is in repentance a certain quality of infinitude.’³⁾ Schuldbesef heeft iets oneindigs aan zich. De zonde zelf blijkt immers haast alomtegenwoordig te wezen. Overal is zij binnengedrongen, en het gansche lichaam der menschheid heeft zij van den hoofdschotel af tot de voetsool toe, aangetast. En nu het juist deze vreeselijke werkelijkheid is, die ons in het schuldbesef bekend gemaakt wordt, heeft dit vanzelf de drijving in zich, om meer, steeds meer te omvatten en zich uit te zetten zoowel in de lengte als in de breedte en in de diepte.

Schuldbesef groeit allereerst in de lengte. Waar de realiteit van het verbond voor ons opdoemt, begint ook de samenhang der geslachten voor ons te leven. Van onszelf klimmen wij op tot onze vader en moeder. Van onze ouders tot onze grootouders, van onze grootouders tot onze vroegere voorgelachten. En diep, zeer diep achter ons zien wij de lijn der zonde reeds opkomen. ‘Is de overtreding van Adam, die op ons allen is overgegaan. Het gaat uit zijn ongerechtigheid tot ongerechtigheid verder. Het is één overtreding van den beginne tot op onze nakomelingen.

Wij hebben God op 'thoogst misdaan;

Wij zijn van 'theilspoor afgegaan;

Ja, wij en onze vaderen tevens. (Psalm 106:4)

Schuldbesef groeit in de breedte. Het houdt bij onze persoonlijke existentie geen halt. Waar het verbond doorleefd wordt, weten wij ons ook in een veel bredere gemeenschap opgenomen. De onvolkomenheid van ons huis, de zwakheden der kerk, de zonden der menschheid komen ook op ons neder. Zelfs de zonde van den man, die mij op straat met een vloekwoord voorbij gaat, stelt ook mij schuldig. Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben en woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is. (Jes. 6:5). We kunnen het ten laatste niet overzien meer. In de tegenwoordigheid Gods gedaagd, vermoeden wij allerwege zonden, waaraan ook wij mede schuldig staan. Als Amos komt ons ten laatste niet meer dan één kreet om vergeving over de lippen, maar een kreet waarin wij niet meer noemen kunnen, wat er vergeven moet worden. Heere, Heere vergéeft toch! (Amos 7:2). Dit alles en veel, veel meer nog — scheld het ons kwijt om Jezus wil!

Schuldbesef groeit ook in de diepte. Want hierin breekt altijd de wetenschap bij ons door, dat wij het zijn, die gedaan hebben wat wij niet moesten doen, en dat wij nu waardig zijn om gestraft te worden en verplicht om te voldoen, wat door ons is misdaan.⁴⁾

En ook dit wordt ons in zijn zuivere en schriftuurlijke kracht geleerd in het verbond en vooral door wat het essentiële van het verbond uitmaakt, namelijk de genade. De ware droefheid over de zonde en de oprechte terugkeer tot God en Zijn dienst komen volstrekt niet alleen door de wet, maar evenzeer en in nog sterkere mate door het Evangelie tot stand.⁵⁾

In het normale schuldbesef verrijst het kruis van Christus voor ons zielsoog. En het kruis is vloekhou. Golgotha is gerichtplaats. Het oordeel Gods dat over Jezus gegaan is, had ons behooren te treffen. Gods toorn tegen onze zonde is zóó groot, dat Hij die, (eer Hij ze ongestraft liet blijven) aan Zijn lieven Zoon Jezus Christus met den bitteren en smadelijken dood des kruises gestraft heeft (Avondmaalsformulier). Wij zijn waardig, buiten geworpen, vervloekt, gedoemd, weggedoemd te worden van voor Gods oogen. Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw kind genaamd te worden. (Luk. 15:21.)

Maar in dit laatste begint het schuldbesef reeds over zichzelf te triumpheeren. Want daarin doen wij altoos, wat naar de natuur niet te verwachten was. Wij blijven niet eindeloos in ons zelf omdolen. Wij keeren ons evenmin naar het verleden, om in onze verkeerdheid te blijven hangen. Al evenmin werpen wij ons, zonder meer, op de toekomst, om daarin

zoo mogelijk nog te herstellen, wat wij in het verleden bedierven. Maar in het schuldbesef gaan wij naar God henen. (2 Kor. 7:10.) Wij begeven ons naar onzen Rechter en tot Hem, tegen Wien wij overtreden hebben. Boelvaardig werpen wij ons neder bij het kruis van den Heere Jezus Christus. De openbaarmaking door God van onze zonden roept een antwoord in ons wakker. Nu Hij ons de schuld ontdekt heeft, bedekken wij ze ook niet langer en gaan ook wij van onzen kant ze voor Hem ontdekken. D.i. schuldbesef gaat vanzelf over tot schuldbelijdenis.

En in deze schuldbelijdenis keeren wij ons ook af van onze zonden. Wij breken met ons kwaad en wenden ons tot de volkomenheid, die ons in Christus is voorgesteld. Zullen wij in ons zelf nog één zonde laten leven, die Christus naar het kruis heeft gebracht?

Dit schuldbesef gaat — hoe zou het anders? — gepaard met en wordt gevolgd door allerlei aandoeningen en ontroeringen en emoties. Vooral de donkere tonen van ons gemoedsleven spreken er in mede: schaamte en verlegenheid, smart en droefheid, angst en vrees, spijt en wroeging, soms zelfs vertwijfeling en wanhoop en veel meer nog.

Vooral door de boetepsalmen van het Oude Testament golft deze bewogenheid des gemoeds soms in machtige verheffing. David is uitgeput door zijn zuchten. Zijn oog is dof van verdriet. Hij maakt zijn bed nat met tranen. (Psalm 6.) Zijn ziel is zeer verschrikt. Zijn hart slaat hevig (Psalm 38), en zijn beenderen zijn verbrijzeld (Psalm 51). Dan is men slapeloos en klaagt. (Psalm 102.) Men voelt zich als de drenkeling, die voor altijd wegzinkt in de diepte. (Psalm 130.) Men is benauwd en vraagt, dat God niet in het gericht treden zal. (Psalm 143.)⁶⁾

Maar al bestaat er dus geen schuldbesef zonder aandoening van het gevoel, toch zullen wij weerstand bieden aan de neiging, alsof de religie in het gevoel opgaat en alsof religieuze ervaringen en verschijnselen en dus ook het schuldbesef eigenlijk in de gevoelsfeer thuis hooren.

Want vooreerst is het binnen de psychologie nog een groote kwestie, of het gevoel wel zulk een alles-beheerschende plaats in onze ziel inneemt en of het wel als een eigen, zelfstandige functie of kracht of vermogen of hoe men 'noemen wil, mag worden beschouwd.⁷⁾

Daarbij komt men met zulk een opvatting in moeilijkheid met het geloof. Want wanneer men bij het licht der Schrift zoowel het geloof met al zijn verrichtingen en werkzaamheden als de religieuze ervaring onderzoekt, blijkt er tusschen beide niet zulk een belangrijk onderscheid te bestaan en zeker geen wezenlijk verschil.⁸⁾ En dus komt men voor dit dilemma. Men moet óf, wij tusschen beide geen principiële verschil bestaat, met de ervaring ook het geloof van een ken-functie tot een gevoels-functie maken. Doch met dit ernstige nadeel, dat men dan de schriftuurlijke, reformatische opvatting van het geloof loslaat. Of men zal van zijn dwaling terug moeten keeren en het wezenlijke zoowel van geloof als ervaring niet in het emotionele maar in het intellectuele moeten stellen.

Vervolgens blijkt in de boete-psalmen niet, dat de zondensmart een onmiddellijke, rechtstreekse gevoelswaardeering zijn zou. In Ps. 6 b.v. heeft de dichter eerst uit de vijandschap der menschen opgemaakt, dat God verloornd op Hem is en wanneer hij deze wetenschap voor zichzelf verworven heeft, dan buigt zijn ziel zich pas in zulk een bittere droefheid neder. In psalm 51 is eerst de profeet Nathan tot David gekomen en wanneer David diens oordeel in zijn bewuste, kennende leven heeft opgenomen, dan breekt ook zijn bewogen schuldgebed naar buiten. En wie den gang van de boetepsalmen in het algemeen achtervolgt, zal opmerken, dat telkens eerst het kennende leven der dichters zich van het een naar het ander beweegt en dat dit dan ook zijn invloed heeft op hun stemmingen en aandoeningen.

Voorts is het van groote beteekenis, dat het woord, dat het Nieuwe Testament bezigt om de in-

nerlijke verandering des menschen en ook zijn juistere beoordeeling van zijn zonden aan te geven (metanoia), toch zeker allereerst aan een ken-functie denken doel. Maar Tertullianus moet de eerste geweest zijn, die het accent van het intellectuele naar het emotionele verlegde. De Reformatie echter herstelde deze fout en keerde tot de Nieuwtestamentische opvatting weder; terwijl het daarna richtingen als het Pictisme en het Methodisme zijn geweest, die het gevoel op den voorgrond brachten.⁹⁾

En dit alles heeft ook in de praktijk groote schadelijke gevolgen. Wanneer het wezenlijke der religieuze ervaringen en verschijnselen in het gevoel ligt, behoort dit gevoel ook, zal de religie tot volen wasdom komen, op allerlei wijze geprikkeld en opgewekt te worden; maar vervalt men ook licht tot valsche opwinding en daarmee tot geestelijken hoogmoed. Voorts houdt deze beschouwing niet voldoende rekening met de verschillen, zoo wel in natuurlijke geaardheid als in de bedreven zonden, waardoor ieders gemoed in het schuldbesef niet op gelijke wijze spreken kan.¹⁰⁾ Juist door zoo sterken nadruk op het gevoel te leggen, is men vervolgens hardvochtig voor degenen, wier gemoedsleven slechts gebrekkig spreekt, maar die door hun ernstigen, dagelijkschen bekeeringssrijd nochtans bewijzen, dat zij van hun schuld overtuigd zijn en begeeren naar Gods wil te leven. En niet minder is men meedoogenloos voor de meer scrupuleuzen, die van bepaalde gemoedsaandoeningen niet weten te spreken en daarom altijd twijfelen, of het wel ooit het rechte met hen is geweest. Men heeft trouwens ook de deur open gezet voor allerlei onschriftuurlijke kenmerken met al den ellendigen nasleep daarvan.

Om al deze principiële en praktische overwegingen behooren wij ook bij het schuldbesef de lijn der reformatie zoo zuiver mogelijk door te trekken, en geen pietistischen inslag in onze gereformeerde vroomheidspraktijk in te weven.

Het is te betreuren, dat onze uitsluiting over het schuldbesef ook door polemiek moet onderbroken worden. Toch mag deze niet geheel achterwege blijven. In de rede over „Catechismusprediking voor onzen tijd”, waarmede prof. G. Wisse 17 Sept. j.l. het rectoraat aan de theologische school te Apeldoorn overdroeg, keert hij zich ook tegen het z.g. gereformeerde verbondsmethodisme. De kwestie, of wij op grondslag van en krachtens het verbond ons bekeeren en dus ook tot de droefheid over onze zonden komen, behandelt hij op blz. 25 op de volgende wijze. Volgens de gereformeerden zouden wij bij onze bekeering uit moeten gaan van de gedachte: ik ben de wondere daad der wedergeboorte deelachtig; terwijl de Schrift prediken zou: Bekeert u, want waarom zoudt gij sterven? En dan gaat prof. Wisse letterlijk aldus verder:

„Trouwens, al dergelijk getheoretiseer inzake een bekeeringsmethode is met de praktijk in strijd. De voorstanders van dit systeem, zoover zij zelf door genade kinderen Gods zijn, zullen denkelijk wel hetzelfde antwoord moeten geven, dat eens een Geref. ouderling mij gaf op de vraag, of God hem op die manier tot bekeering had geleid, of hij zelf zóó met zijn ziel naar deze vooropgezette methode was te werk gegaan. Dat antwoord luidde: Neen, dat nu juist niet; maar God maakte mij bekend aan mijn Godsgemis, aan mijn verloren staat in mijn verbondshoofd Adam, enz.; de werkzaamheden met en uit het genadeverbond, stonden daar niet bij voorop, maar kwamen daarna.”

Hoewel ik mij kan voorstellen, dat deze redeneering op sommige hoorders en lezers indruk maakt, is ze toch niet onbedenklijk.

Allereerst kan niet gezegd worden, dat deze argumentatie op hoog wetenschappelijk peil staat. De eischen der wetenschap komen wel eenigszins in het gedrang, wanneer een professor en nog wel bij de officiële overdracht van het rectoraat aan zijn school, een ernstige kwestie afdoet met een totaal oncontroleerbaar verhaal van een gereformeerden ouderling. Met anecdotes worden toch geen vraagstukken opgelost?

Voorts getuigt deze redeneering niet van bizonderen historischen zin. Wil men zich op den catechismus beroepen — uitnemend. Maar dan moet diens bedoeling niet vastgesteld door de oncontroleerbare uittaling van een zekeren X, maar uit den tekst van den catechismus zelf, uit de toelichting van zijn opstellers, uit heel de gereformeerde gedachtenwereld waaruit hij stamt.

Vervolgens worden op deze wijze verbond en wedergeboorte vereenzelvigd. Want om in en krachtens het verbond tot schuldbesef te bewegen, is nog iets anders dan te prediken, dat men bij zichzelf van de wedergeboorte moet uitgaan. De wedergeboorte is wel een der weldaden van het verbond, maar daarom nog niet het verbond zelf. En dat de gereformeerden in hun geloofspraktijk met de wedergeboorte te werk gaan, zooals professor Wisse voorstelt, zal wel niet aangetoond kunnen worden. Hij zelf voert er althans niet één bewijs voor aan. Trouwens, de aangehaalde uittaling wekt den indruk, dat men juist zelf er — waarvan men anderen beschuldigt — een bekeeringsmethode op na houdt, en dat men nu afwijkt wat overeenkomstig deze methode niet leeft.

Ten vierde verraadt een dergelijke redeneering een onmiskenbare neiging tot de ethische richting, die reeds eerder te constateeren viel. Om een geschil over de heilsorde te beslissen, wordt een beroep gedaan, niet op de Schrift maar op de ervaring. Reeds principiële is dit ongeoorloofd, en het is bovendien ook praktisch zeer bezwaarlijk. Want als er nu eens tien andere getuigen opgeroepen werden, die vlak het omgekeerde verzekeen — aan wiens zijde is het gelijk dan? Men zal toch niet durven beweren, dat deze géén kinderen Gods zijn? De ervaring mag toch niet normatief wezen? Als men de gangen des Geestes niet uit het Woord, maar uit de bevinding der vromen wil vaststellen, is men, of men het wil of niet, van de gereformeerde op de ethische lijn overgegaan.

Eindelijk is de bedoelde redeneering niet vrij van anti-nominianisme. Of is de ervaring soms zonde-loos? Is dan alles, wat in het hart van een „bekeerd mensch”, zelfs tijdens de bekeering opkomt en doorleefd wordt, goed en heilig? Kan het niet zóó wezen, dat de Heere wel verbondmatig werkt, maar dat ons verduisterde verstand het niet onderscheidt? Bestaan er geen aberraties of afwijkingen in het geestelijke leven? Zou 't niet kunnen zijn, dat de orde van Gods werken is, zooals in onze eerste artikelen werd uiteengezet, maar dat wij dezen goddelijken arbeid door allerlei zondige factoren storen?

Het is jammer, dat professor Wisse niet beter argumenteerde.

Intusschen behooren wij zelf toe te zien, dat het verbond ons geen strijdleuze is; maar een hooge, geestelijke realiteit, die ons gansche leven en ook ons schuldbesef beheerscht.

E. D. KRAAN.

¹⁾ Dr Ph. J. Hoedemaker, Het Evangelie in het Oude Verbond 97.

²⁾ Belijdenissen I 7.

³⁾ Samuel Mc Comb, art. repentance in Hastings' Encyclopedia of religion and ethics X 735.

⁴⁾ Dr H. Davinck, Geref dogmatiek III² 172—173.

⁵⁾ Id. t.a.p. IV² 167.

⁶⁾ Vertaling Noordzij.

⁷⁾ Dr H. Davinck ontken dit krachtig in zijn Beginselen der psychologie 257—59 en 60—70; Dr T. Hoekstra bevestigt het in zijn Paedagogische psychologie 39—45 en 281—288.

⁸⁾ Zie mijn diss.: Wezen en waarde der religieuze ervaring 90—94.

⁹⁾ S. Mc Comb, art. repentance t.a.p. 733—734.

¹⁰⁾ Karl Burger, art. Reue in P.R.E. XVI⁴ 689.

UIT DE SCHRIFT

Kwalijk nemen.

En als de andere tien dat hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders. Matth. 20:24.

Er wordt in deze wereld vol zonde veel kwalijk genomen.

Bij de arbeid in en voor het koninkrijk Gods behoort kwalijk nemen tot een van de groote anti-reformatische krachten.

De redenen waarom de kwalijknemer zijn praktijk uitoefent, zijn zeer verschillend. Daar zijn menschen, die bijna alles verkeerd opvatten, en bij het geringste op hun teenen getrap zijn. Zij zien veel kwalijk, en daarom nemen ze veel kwalijk.

Ze zijn spoedig geraakt, geprikkeld, ontstemd, ver-toord. Ze toonen dit eveneens spoedig. Ze reageeren snel en fel op ieder woord, op iedere daad van wie hen maar éven te na komt. Wel zeggen ze er dikwijls bij: „ge moet me niet kwalijk nemen, maar...” en dan komt het.

Bij het opmarcheeren van het leger der kerk doet zich veel vertraging voor tengevolge van kwalijk nemen.

Merkwaardig is nu dat dit kwalijk nemen doorgaans opkomt uit gekrenkte eigenliefde, uit koude zelfzucht, al wordt dit egoïsme meestal handig verborgen achter het masker van een hooger-doelende gezindheid.

Zie het maar in ons tekstverband. Jezus had er over gesproken dat in zijn koninkrijk de discipelen, die alles voor hem verlaten hadden, rijke vergoeding zouden ontvangen, en met hem zouden zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls. Nu, dat stond de discipelen wel aan. Daar hadden ze geen bezwaar tegen. Johannes en Jacobus, de beide zonen van Zebedäus hebben daar met hun moeder Salome nog eens over gesproken; de vraag is bij hen opgekomen, naar welke rangorde de plaatsen dan toegewezen zullen worden, en wie er in de eere-cirkel van twaalf de hoogste twee zetels, ter rechter en ter linkerhand des Konings, zullen bezetten. Tegenover hun moeder zijn de Zebedäiden er rond voor uitgekomen, dat zij wel eenig recht op die plaatsen meenen te hebben. Zijn zij niet onder de eersten en meest vertrouwden van Jezus' jongeren? Als gevolg van dat gesprek is Salome met haar twee zonen tot Jezus gekomen, om, kon het zijn, alvast de beide beste plaatsen in het koninkrijk voor hen beiden te reserveeren.

Op deze zaak zelf gaan we hier niet in. Alleen vestig ik er uw aandacht op, dat de tien andere discipelen het van de twee zeer kwalijk

namen, dat ze dit vroegen. Verwijtende blikken, booze woorden, verontwaardiging!

Nu is echter de vraag: waarom namen de tien dat kwalijk? Omdat ze bezwaar hadden tegen het booze beginsel van de rangstrijd? Of omdat ze deze dingen in de macht des Vaders wilden laten? Omdat ze het zoo ondankebaar van de Zebedäiden vonden dat deze met een toegezegde plaats onder de twaalf niet tevreden waren, en de twee best-geplaatste zetels voor zich opeischten? Niets van dit alles. Uit het verband blijkt, dat ze het verzoek kwalijk namen uit vrees dat de beste plaatsen hun zelf ontgaan zouden. Ze hadden er evenveel recht op als Johannes en Jacobus! Hadden zij er aan gedacht, dan waren zij met het verzoek gekomen; nu zijn de zonen van Zebedäus hun te vlug af gegaan. Dat namen ze zeer kwalijk. Ze zijn dus geen haar beter dan de twee. Jezus neemt ze dan ook apart, om ze te leeren, dat de eerste in zijn rijk is die het meeste dient, en het verst gevorderd is in zelfverloochening en zelfverlies.

Kwalijk nemen is zoo vaak hoogmoedswerk. We verraden er mee wat er bewust of onderbewust leeft in ons zelfzuchtig hart, onze verborgen wenschen, ons zoeken van eigen eer.

Bij de hoogste plaatsen in het leven is het meeste gedrang, niet alleen van vragers en sollicitanten, maar ook van degenen, die zich schijnschoon achteraf houden, maar intusschen de rechter- en linkerzetel niet uit het oog verliezen, er voet voor voet naar opschuiven, en het ook nog, verontwaardigd, kwalijk nemen, als een ander zich niet ongevoelig toont voor de eer er op te zitten.

O, die hatelijke rangstrijd, ook onder de kinderen en de knechten des koninkrijks! De vraag: wie zal de eerste zijn? het zich uitnemender achten dan de anderen.

Waarom worstelen we zoo weinig tegen deze zonde, die zooveel bederft, zelfs in het kerkelijk leven en in zoo velerlei arbeid in het Koninkrijk Gods?

Ons kwalijk nemen is zoo vaak een groote zonde, waarvoor Jezus ons apart nemen en bestraffen moet.

Wie zóó kwalijk neemt, dringt zelf voor zijn beurt in de rij voor de rechter- of linkerzetel, en duwt anderen op zij.

Maar wie op zijn plaats staat, en anderen uitnemender acht dan zichzelf, die zal de dienst in het koninkrijk hooger schatten dan de zetel, en zich verbazen dat er voor hem of haar een plaats in het koninkrijk wordt bewaard.

Als een die dient, zoo kwam Christus.
En zóó wil hij ons vinden in zijn rijk.
Genade maakt klein.
Het groote mag niet gevraagd.
Het wordt gegeven van den Vader.

F. C. M.

KERKELUK LEVEN

Nog eens: de groote-stads kerken.

Nog enkele cijfers willen we geven, om onze lezers in staat te stellen, het feit van den grooten afval van gedoopte jongens in de stad in het rechte verband te doen zien.

In de eerste plaats wijzen we er dan op, dat ook ouderen die reeds belijdenis deden, zich aan de kerk wel onttrokken.

We geven daartoe de cijfers eener groote gereformeerde stadskerk over een drietal jaren, ergens tusschen 1920 en 1926.

We geven hier twee rijen van drie cijfers. De eerste rij zijn de getallen van hen, die openbare belijdenis aflegden in die kerk in de drie bedoelde jaren. De cijfers daaronder zijn de cijfers van hen, die in de overeenkomstige jaren, schoon ze belijdend lid waren, zich onttrokken. De laatste cijfers houden geen verband met het conflict van 1926, aangezien de in getallen uitgedrukte historie zich vóór dien afspelde:

Belijdenis	287	284	275
Ontrokken belijdende leden	86	116	91(1)

Dat wil zeggen, dat in deze jaren plm. 1/3 maal zooveel personen als er belijdenis deden enkel door „onttrekking” braken met de kerk.

In het laatste jaar vertrokken er bovendien 98 personen zonder attestatie, welke personen moesten worden afgeschreven. Rest dus: 275 — 91 — 98 = 86! (Van de jaren daarvoor zijn mij de cijfers van hen, die zonder attestatie vertrokken, niet bekend.)

Dat de „gemengde huwelijken” veel kwaad doen, behoeft geen betoog. Vele van deze werden niet „kerkelijk bevestigd”. Maar zelfs bij de wel kerkelijk bevestigde vormt het aantal gemengde huwelijken nog een belangrijk percentage. We geven weer de cijfers der drie jaren:

Kerkelijke huwelijken	147	117	122
Waarvan gemengd	41	36	34

Dat intusschen ook soms veel, dat dreigde verkeerd te gaan, weer terecht kon komen, blijkt uit de verhouding van het aantal gedoopte kinde-

ren in de
boven 60
Totaal
Hiervan
En de
jaren be-
Gods ova-
ook toe.
In het
denis de-
ander ke-
In de
En in
10 en 12
Dat zijn
weer vr-
zegt
Maar
Hij is
Toch b-
te looper.
Ook d-
van voor-
Wat m-
Toezien
En ve-

Lutherse

Van De
tikel, dat
In de
Vaande
van Dr
legen d
Art. 15
erfzond-
niet ged-
eenstem-
den Do
Volge
mede n
wijzen,
bescho-
Luther
Dit g
en wek
de Doop
die doo
gehuldi
Zond
hun di
voor d
gevoele
aangaan
Het
haling
vragen
„Wa
„Hij
en dui
die het
luiden,
„Hoe
„Wa
Gods, l
dat op
Want z
en geer
doop, c
had de
de heil
Hier
van Li
van on
ons Do
En d
willen
Wat
En
Wij
komen
onze b
Als
dat er
van on
Wat
Dat
looven
en de
die kri
doop b
der ni
Hoe
„geend
der zo
Dit
het da
zonde
woorde
In z
tig Le
uitg. v
waard
blz. 68
Al s
terugk
waad
rein e
zonder
geheel
Zoo
doop r
En
Er
dat de
en gen
Er